

The Authority for Animal Facilities

P.O.Box 12272
Tel. (972)-2-6758465
Code 91120 Jerusalem
Fax. (972)-2-6424654
animals@huji.ac.il

רשות בתי החיות

ת.ד. 12272
טל. 02-6758465
מיקוד 91120 ירושלים
פקס 2-6424654-972
animals@huji.ac.il

תאריך _____

לכבוד
מנהל רשות בתי חיות

הנדון: נוהלי עבודה לחוקרים ביחידת חיות גדולות.

אני מצהיר בזאת שקראתי את נוהלי העבודה לחוקרים ביחידת חיות גדולות ומתחייב לפעול לפיהם.

שמות העובדים הכפופים לי אשר קראו את נוהלי העבודה להלן ויכנסו תחת קוד הכניסה הקבוצתי שלי:
(נא לכלול את שם החוקר החתום מטה במקום מס' 1)

מס' סידורי	שם החוקר	חתימה
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

שם _____

מחלקה _____

טל' _____

מס' אתיקה _____

חתימה _____

The Authority for Animal Facilities

P.O.Box 12272
Tel. (972)-2-6758465
Code 91120 Jerusalem
Fax. (972)-2-6424654
animals@huji.ac.il

רשות בתי החיות

ת.ד. 12272
טל. 02-6758465
מיקוד 91120 ירושלים
פקס 2-6424654 (972)
animals@huji.ac.il

גרסה: יולי 2003

נוהל עבודה לחוקרים ביחידת חיות גדולות

(הנוהל מתייחס ליחידת חיות גדולות בה מוחזקים כלבים, חזירים, חתולים ועזים)

פרקים:

- א. רכישת בעלי חיים
- ב. העלאת בעלי חיים מהחוזה
- ג. ביצוע הניסוי
- ד. מעקב אחר בעל החיים ורישום
- ה. פרוצדורה הכרוכה בהרדמה
- ו. החזרת בעל החיים לחווה
- ז. המתת בעל החיים

נספחים:

- I. מעקב קליני אחר בעלי החיים (מצ"ב)
- II. [טופס מעקב חודשי- חיות גדולות וארנבות](#) - לחוקר
- III. [טופס מעקב הרדמה](#)
- IV. [טופס מעקב התאוששות מהרדמה](#)

א. רכישת בעלי חיים

1. בעלי חיים המגיעים ליחידת חיות גדולות יגיעו רק ממקורות המאושרים ע"י רשות בתי החיות ורכישתם תיעשה ע"י רשות בית החיות.
2. כלבים וחזירים יגיעו ליחידה תמיד לאחר ששהו תקופה בחוות הגידול, והם מועלים ליחידה רק למטרת ביצוע הניסויים עצמם. עזים יגיעו לחוות הגידול או ישירות ליחידה לפי החלטת וטרינר הרשות. חתולים יגיעו ישירות מהספק ליחידת חיות גדולות.

ב. העלאת בעלי חיים מהחוה

1. החוקר ידאג להזמין את העלאת בעלי החיים מהחוה לבית החיות יומיים קודם לתחילת עבודתו עליהם. הזמנה זו תעשה טלפונית למשרד חוות הגידול בטלפון: 6439398-02.
2. בעלי החיים יועלו מהחוה יום לפני תחילת הניסוי ויושמו בכלובים עם שלט כלוב מזהה עבור כל בעל חיים. על החוקר להוסיף על גבי השלט גם את הוראותיו (אם יש) לגבי בעל החיים, כגון: צום, מניעת מים, טיפול תרופתי, וכד'.

ג. ביצוע הניסוי

1. החוקר אחראי על בעל החיים מרגע תחילת הניסוי ועליו לבצע מעקב קליני ו/או שקילה של בעל החיים כפי שנכתב בבקשה האתית לגבי אותו הניסוי. פרטי המעקב אחר בעל החיים ירשמו ע"י החוקר בטופס מעקב חודשי- חיות גדולות וארנבות (נספח II).
2. החוקר יתחיל את הניסוי בבעלי החיים לפחות יום אחד אחרי שהגיעו ליחידה, כלומר בעלי החיים ישהו ביחידת חיות גדולות בקומה 7 לפחות לילה אחד לפני תחילת הניסוי. הניסוי בבעלי החיים ייערך בשעות הפעילות של היחידה בין 19:00 – 7:00. חוקר שנאלץ לעבוד מעבר לשעות אלה ידאג לקבלת אישור לכך מוטרינר בית החיות ויתאם איתו את שינוי זמני התאורה בחדר העבודה באותו יום.
3. חוקר שעובד ביחידת חיות גדולות (הן בחדר המרכזי והן בחדר הניתוח) אחראי להשאיר את המקום בו עבד מסודר ונקי ומוכן לעבודה של חוקרים אחרים. סידור וניקוי החדר יכללו איסוף ציוד מתכלה משומש ממשטחי העבודה ומהרצפה וזריקתו לפח המתאים, ניקוי משטחי העבודה, שטיפת הציוד הקבוע.

ד. מעקב אחר בעל החיים ורישום

1. במהלך תקופת הניסוי ינוהל ע"י החוקרים רישום לגבי כל בעל חיים. הרישום יכלול ציון של יום הגעת בעל החיים ליחידה, התרשמות החוקר מבעל החיים בזמן המעקב הקליני המתבצע, משקל בעל החיים בכל שקילה, הפרוצדורות הנעשות בו (תיאור כללי) והורדתו לחוה או המתתו.
2. הרישום ייעשה על גבי בטופס מעקב חודשי- חיות גדולות וארנבות (נספח II). טופס זה יתויק ע"י החוקר בתיק של בעל החיים הנמצא ביחידה. בסיום הניסוי (עם המתתו של בעל החיים) החוקר יעביר את התיק לוטרינר בית החיות.

ה. פרוצדורה הכרוכה בהרדמה

1. במידה והפרוצדורה כרוכה בהרדמת בעל החיים, על החוקר לדאוג שבעל החיים יהיה בצום מאוכל החל מהלילה שלפני ההרדמה (עזים יהיו בצום 36 שעות לפני ההרדמה), ובצום ממים 2-3 שעות לפני ההרדמה. ביצוע הרדמה יעשה ככל שניתן ביום בשבוע שלאחריו יש יום עבודה ולא יום מנוחה. ההרדמה תבוצע מוקדם ככל האפשר, ובכל מקרה בשעות הבוקר. החוקר ימלא טופס מעקב הרדמה (נספח III).

2. במידה והפרוצדורה אמורה להתבצע בחדר הניתוח של חיות גדולות, על החוקר לדאוג להזמנת החדר בזמן המיועד (ע"י רישום בדף התלוי על דלת חדר הניתוח), ובגמר השימוש בחדר לדאוג לסדר אותו ולנקותו. סידור וניקוי החדר יכללו איסוף ציוד מתכלה משומש ממשטחי העבודה ומהרצפה וזריקתו לפח המתאים, ניקוי משטחי העבודה, שטיפת הציוד הקבוע.
3. חוקר שמרדים בעל חיים נדרש להיות איתו עד שמתחיל להתאושש מההרדמה. החוקר יעזוב את בעל החיים רק לאחר שהוא מסוגל לשכב על גחונו ולהרים את ראשו. בהמשך אותו היום יש לבדוק את מצבו מדי שעה לוודא שמתאושש בקצב הרצוי ואם לא לטפל בו בהתאם. כל בדיקה כזו צריכה להירשם [בטופס מעקב התאוששות מהרדמה](#) של בעל החיים (נספח IV). טופס זה יכיל גם את הוראות הטיפול לגבי בעל החיים (אנטיביוטיקה, משככי כאבים, טיפול מיוחד בהתאם לפרוצדורה שעבר, תחילת מתן מים ומזון וכו'). במקרה של בעיה יש לידע את רכו היחידה ווטרינר בית החיות. טופס המעקב יוצמד לכלוב של בעל החיים.
4. למחרת ההרדמה (גם אם יוצא ביום שאינו יום עבודה רגיל) יש לבדוק את בעל החיים מבחינת מצב ערנות, אכילה ושתייה, מתן שתן וצואה, והטיפול שצריך לקבל. כל בדיקה כזו צריכה להירשם בטופס המעקב בזמן ההתאוששות.

1. החזרת בעל החיים לחווה

1. ביום שבעל החיים מוחזר לחווה, באחריות החוקר לוודא שדפי המעקב שלו כתובים כראוי ומתויקים בתיק שלו ביחידה. בעל החיים לא יוחזר לחווה כל זמן שהוא נזקק לטיפול תרופתי אלא אם הדבר סוכם מראש ובכתב עם מנהל חוות הגידול – עידו פרידמן.
2. בזמן שבעל החיים שוהה בחווה הוא ממשיך להיות באחריותו של החוקר. על החוקר לבצע מעקב קליני ו/או שקילה של בעל החיים כפי שנכתב בבקשה האתית לגבי אותו הניסוי.

2. המתת בעל החיים

1. עם סיום הניסוי יומת בעל החיים כפי שנכתב בפרוטוקול שאושר ע"י הועדה האתית, ע"י החוקר או ע"י בית החיות. החוקר יודא את מותו של בעל החיים ע"י הקשבה לנשימה וללב, ויעביר אותו בעזרת עובד בית החיות ישירות למשרפה.
2. עם סיום הניסוי החוקר יהיה אחראי למסור לוטרינר בית החיות את התיק של אותו בעל החיים שהיה ביחידה ובו כל הטפסים שמולאו ע"י החוקר בזמן הניסוי כפי שמפורט בנהל זה.
3. הוטרינר יעבור על התיק וישלח אותו לתיוק בחווה בתיק הרפואי של בעל החיים.

מעקב קליני בבעלי חיים ביחידת חיות גדולות

מעקב קליני ייעשה ע"י החוקר (עפ"י ההנחיות בבקשה האתית של הניסוי) או ע"י המטפל ויכלול בשלב הראשון התבוננות בבעלי החיים כשהם בתוך הכלוב כדי לגרום למינימום הפרעה וסטריס, ובשלב השני בדיקה מדוקדקת יותר היכולה לכלול את הוצאת בעל החיים והסתכלות עליו מחוץ לכלוב (אם הדבר לא כרוך בסטריס נוסף). כל דבר חריג שנראה בבעלי החיים או בכלוב מחייב הוצאת בעל החיים מהכלוב ובדיקתו בצורה יסודית יותר. יש לשים לב לסימנים הבאים:

1. פעילות – אפטיה, חוסר מנוחה, חולשה, ישנוניות, ב- coma
2. מנח – ישיבה או שכיבה במנח שאינו נורמלי לחיה בעיקר אם נראה בנוסף חוסר רצון לקום
3. גפיים – נפיחות במפרקים, עמידה לא נורמלית, צליעה, אי נשיאת משקל על רגל, קושי לשכב או לקום
4. סיבוב מתמיד לצד אחד/הטיית ראש לצד אחד
5. תאבון - אי אכילה או ירידה בתאבון (ירידת משקל של 10% ויותר ביומיים = התייבשות ו/או הפסקת אכילה, ירידת משקל של 20% ויותר ממשקל התחלתי = מחלה כרונית יותר, אכילה בכמות פחותה מהרגיל)
6. שתייה – צריכת מים מועטה או מוגברת
7. נשימה – קצב, קשיים, שיעולים, התעטשויות
8. עיניים ואף – הפרשות, כיבים
9. פה – שיניים, לשון, הפרשת רוק מרובה
10. צבע עור או ריריות חיוור מהרגיל
11. לכלוך באזור פי הטבעת ובסיס הזנב – שלשול
12. חוסר צואה בכלוב – עצירות, צום או סימני שלשול בכלוב
13. מצב שיער – אבדן, שיער סמור, שיער רטוב
14. פצעי עור – גרודים, אדמומיות, פצעים, גלדים, הפרשות
15. גידולים או נפיחויות
16. דם בכלוב או על בעל החיים

במקרה ונראה אחד מהסימנים הנ"ל או כל חריגה אחרת מהמצב הנורמלי של בעל החיים, יש לידע את החוקר האחראי. החוקר ינהג עפ"י ההנחיות הרשומות בנוהל העבודה ו/או בבקשה האתית של אותו הניסוי.